

IKAATEEYINI

¹ Okanta apiteta-tsiri ojarentsi ishitowan-taari Israel-paeni Apitantoniki, rootaki etawori kiteejeri, apiteta-tsiri kashiri ithonkan-teeta-kawori tajorentsi-thaante. Janta Cheentoniki, ari rapiiteero Tajorentsi iñaanateeri Moisés tajorentsi-thaanteki, ikanteeri:

² “¡Moisés! Pithonkiri pojankina-takoteri maawoeni pisheninka-paeni, maawoeni jempe ikaatzi isheninka-tawakaa, eejatzi iwaejatzitepaeni. Tema rojankina-takotatyeyya apaani-paeni iwaero maawoeni shirampari-paeni.

³ Petana-kyaari pojankina-takoteri kaaten-tsiri 20 rojarentsite, pithonkeri maawoeni. Pinashiyitakyaari eeroka pojankina-takotiri matironi rowayirityaa. Pikanteri Aarón ramitakotimi.”

13

¹ Ikanta Tajorentsi iñaanateeri Moisés, ikanteeri:

² “Potyaanti aminaki-tironi kepatsi Owinteniki, tema rootaki nashita-kaeyariri pisheninka Israel-paeni. Piyoshiiti apaani pikaatzi pisheninka-tawakaeyani, riitaki jewaripaeni potyaantayite”.

³ Imatakiro Moisés ikantakiriri Tajorentsi, rotyaan-takiri ikaatzi riyoshii-takiri, ipoñaanakawo ochempi-mashiki Moontaawoki. Tema riitaki jeewarite Israel-paeni.

⁴ Iroka iwaero-paeni ikaatzi riyoshii-takiri: Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Rubén, riyoshii-takiri Samúa, itomi Zacur.

⁵ Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Simeón, riyoshii-takiri Safat, itomi Horí.

⁶ Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Judá, riyoshii-takiri Caleb, itomi Jefone.

⁷ Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Isacar, riyoshii-takiri Igal, itomi José.

⁸ Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Efraín, riyoshii-takiri Oseas, itomi Nun.

⁹ Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Benjamín, riyoshii-takiri Palti, itomi Rafú.

¹⁰ Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Zabulón, riyoshii-takiri Gadiel, itomi Sodi.

¹¹ Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni José (eejatzi Manasés), riyoshii-takiri Gadi, itomi Susi.

¹² Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Dan, riyoshii-takiri Amiel, itomi Gemali.

¹³ Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Aser, riyoshii-takiri Setur, itomi Micael.

¹⁴ Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Neftalí, riyoshii-takiri Nahbí, itomi Vapsi.

¹⁵ Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Gad, riyoshii-takiri Geuel, itomi Maqui.

¹⁶ Rootaki iwaero-paeni ikaatzi rotyaan-takiri Moisés raminakitiro kepatsi. Riima Oseas, itomi Nun, rowaeniri otsipa iwaero, iiteeri Josué.

¹⁷ Rotyaan-teeya-kirini Moisés raminakitiro kepatsi Owinteniki. Ikantawakiri: “Piyaateeyini pikinanaki katonkonta Piryaariniki, pitonkaero janta ochempi-mashi.

18 Ari paminiro jempe okantawaeta kepatsi. Piñeeri jempe ikantawaeta nampitawori janta, shintsi-rika ikanteeyani, oshekirika ikaatzi.

19 Paminiri jempe okanta ipankopaeni, kameetha-rika kepatsi, roopero-rika ipanko, iyoshii-tashita-rika ipanko-sheta.

20 Kameetha-rika oshooki pankirentsi, terika okamayitzi. Tzimatsi-rika inchato-paeni. Pitonta-shiretanake, kaari ithaawaetzi. Pamayiteera chochoki okaatzi tzimatsiri janta.”

Tema owakira etanaawo okithoki-paetetzi chochoki-paeni imiriteetziri.*

21 Ari riyaaate-yanakini, ipoñaanaawo Cheen-toniki raminiro kepatsi, roojatzi Owaankiiriniki jempe okiishita awotsi jatachari Omana-weniki.

22 Ipampitha-tanakiro okatonkotzira Piryarini, areete-yakani nampitsiki Ariperotaarini. Ari inampitawori janta Ahimán, Sesai eejatzi Talmai, icharini-paeni Anac. Tema iroka nampitsi Aripero-taarini, rootaki etakawo inampi-teetawo, okaataki 7 ojarentsi, ari rimpoetee inampitaawo Shitowaarini-jatzi Apitantoniki.

23 Tema areete-yakani nijaateniki iiteetziri Monkyaaawoni, ari ithatzin-kakotanaki apamonkiro chochoki imiriteetziri. Tema apite ikaawen-takiro inatakotakiro incha-pankeki. Ramae eejatzi okithoki otsipa pankirentsi-paeni.†

24 Riitaki iitana-kirori Monkyaaawoni irika Israel-paeni, tema ari ithatzinkanakiro

---

* 13:20 pankirentsi = uva † 13:23 chochoki imiriteetari = uvas; okithoki otsipa pankirentsi-paeni = granados, higos

apamonkiro chochoki imiriteetziri.

²⁵ Imatakiro raminyi-takiro kepatsi, okaatzi imaakotake 40 kiteejeri ipiyanta-yitaari.

²⁶ Jateeyeeni iñaapaeri Moisés eejatzi Aarón ochempi-mashiki Moontoni janta Tajorentsi-taariniki. Jempe ipiyotee-yakani eejatzi maawoeni isheninka-paeni. Ikamanta-paeri jempe okanta ramynaki-tziro, roñaaha-paeri okithoki chochoki tzimatsiri janta.

²⁷ Ikantapaeri: “Nomatakiro nareetakita jempe potyaan-takina. Ari oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi ari itzimapae osheki ipireetari. Iroka okithoki pankirentsi okaatzi shookatsiri janta.‡

²⁸ Roo kanteencha, antari-pentha-kyaa-paeni ikaatzi nampitawori janta, antawo-paeni inampi, rooperori rowetsika-yitziro ipanko-paeni. Noñaakiri eejatzi janta icharini-paeni Anac.

²⁹ Rooma janta Piryaaariniki, ari inampitawori Otenkanaaweni-jatzi. Rooma ochempi-mashiki, ari inampitawo Thaawantaa-rinijatzi, Kayaawenijatzi, eejatzi Ochempi-wenijatzi. Rooma janta inkaari-thapyaaki eejatzi Pareenkaariniki, ari inampitawori Owinteni-jatzi.”

³⁰ Ari itzinaa-wako-tanaka Caleb, imaeritawaki maawoeni isheninka-paeni ipiyotakiri Moisés, ikantanaki: “¡Aritaki aakiro irona kepatsi! ¡Aritaki amatakiro ashitee-yaawo!”

‡ **13:27** Ikantee-tziri jaka “Ari oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi jempe itzimapae osheki ipireetari.” Tema rootaki oshiyawori ikanteetzi “itzimapae osheki pitsi eejatzi tenichaa, roshiya-waeta-paawo oshiyaatapaa nijaa.”

³¹ Roo kanteencha akanaki ikaateeyini riyaa-tee-yakini janta, ikantzi: “¡Eerowé! Eero otsinampaeri irinta atziri. Maperori ishintsi-yitzi rirori, tema rawijee aakapaeni”.

³² Tema tee ikantapae kameetha Israel-paeni rotyaan-teetakiri raminiro kepatsi, ikantzi: “Osheki okowaenkatzi kepatsi naminaki-tziri, tee okameethatzi. Tema antari-pentha-kyaa-paeni ikanteeyani atziri-paeni ikaatzi noñaakitziri janta. §

³³ Ari noñaakiriri eejatzi antari-penthaa-kyaa-paeni atziri, riitaki icharini-paeni Anac. Tee niyomaatari ikatziya, noshiya-matsita-kari naaka tsitsiri iñaakina rirori.”

14

¹ Ari ikaemae-yanakini Israel-paeni. Osheki riraawae-teeyakani tsireniriki.

² Ari retanaawo ikijima-taneeri Moisés eejatzi Aarón, ikanteeyini: “¡Ari okameetha-witaka akamaeyinimi janta Apitantoniki! ¡Tema okameetha-witaka akamaeyinimi jaka ochempi-mashiki!

³ ¿Iitaka ramanteeri Tajorentsi jaka ithonkaetee owayiritaantsiki, inoshika-nakiro owayiri-paeni aena-paeni eejatzi atomi-paeni? ¿Tema okameethatzi apiyayitee Apitantoniki?”

⁴ Ari ikanta-wakae-yanakani: “Jame amini it-sipa jewateeni. Jame apiyayitee Apitantoniki.”

---

§ 13:32 Osheki okowaenkatzi kepatsi naminaki-tziri, tee okameethatzi = Iroka kepatsi naminaki-tziri, osheki oniyayi-takiri ikaatzi nampiyi-tawori janta.

⁵ Ari rotziwerowanaka Moisés eejatzi Aarón ipiyotee-yakanira isheninka-paeni Israel-paeni, roeyotanaka kepatsiki.

⁶ Ikanta Josué eejatzi Caleb, jateentsiri raminaki-tziro kepatsi, itzijaa-nakiro iithaari-paeni riyotan-teetyaari osheki okantzimo-shiretanakari.

⁷ Ikantanakiri maawoeni isheninka-paeni: “¡Omapero okameethataki kepatsi naminaki-tziri!

⁸ Riirika Tajorentsi nintakaeroni, aritaki ineshironka-takae areetan-tyaari nampitsiki, aakataki ashitee-yaawoni. Tema ari oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi ari itzimapae osheki ipireetari.*

⁹ Teemaeta okameethatzi pikijima-waeteri Tajorentsi. Eero pithaawan-tawaetari nampitawori janta, tema eero añaaakana-kari aakapaeni. Tekatsi piyakowen-tyaarini irikapaeni, tee roshiyee aakapaeni tzimatsi Tajorentsi aminako-wenteeri. ¡Eero pithaawaeyini!”

¹⁰ Ari ikowaeya-witanakani isheninka-paeni ishemyaan-tyaarimi mapi. Roojatzi okoñaan-tanakari ishintsinka Tajorentsi tajorentsi-thaanteki, iñaa-yitakiro maawoeni Israel-paeni.

¹¹ Ari iñaanateeri Tajorentsi irika Moisés, ikanteeri: “¿Jempema okaateka ipakaero rajarii-mawaetana pisheninka-paeni? ¿Jempema

---

* **14:8** Ikantee-tziri jaka “Ari oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi jempe itzimapae osheki ipireetari.” Tema rootaki oshiyawori ikanteetzi “itzimapae osheki pitsi eejatzi tenichaa, oshiya-waeta-paawo oshiyaatapaa nijaa.”

okaateka ipakaero itheen-kawaetana noñaaha-yiwitakari kaari iñaapiin-teetzi?

12 Ari iñaakiro mantsiyarentsi owamaan-tatsiri, nothonkaeri ikaatee-yakinira. Rooma eeroka, ari noshekya-haemiri picharini-teeyaari, riitaki ñaaperoyitaachani rawijiri ikaateeyinika irika-paeni.”

13 Roo kanteencha rakanaki Moisés ikantanakiri: “¡Tajorentsi! Aritaki ikemako-takiro Apitantoni-jatzi okaate pantiri, tema maawoeni iñaayitakiro paerani pishintsinka paantaariri nosheninka-paeni.

14 Aritaki ikamantakiri rirori ikaatzi nampiyi-tawori kepatsiki. Tema ikemako-teeyakimini jempe pikantaka paerani pitsipa-takari nosheninka-paeni, pikanta-kaakawo iñaawootimi. ¡Tajorentsi! Eeroka pamankan-takariri menkori, peewatakiri kitejipaeteki, rooma tsireni-paeteki pipaama-takaakiro menkori koñeetyaa-kotakiriri.

15 Aririka pithonkakiri powamaa-yiteri irika, aritaki iñaawae-tanaki atziripaeni ikaatzi kemakota-kimiri, panta-yitakiri, ikante:

16 ‘Piñaamatsiteri Tajorentsi, eero imatziro rashita-kaeyaari Israel-paeni kepatsi ikashiya-kaakiriri paerani, ithonka-shitakari rowamayiri ochempi-mashiki.’

17 ¡Tajorentsi! Nokoyi poñaahantiro pishintsinka, pimonkaatiro okaatzi piñaawae-takiri paerani, pikantaki:

18 ¡Naakataki Tajorentsi!

Tsinampa-tatsiri, Etako-pero-tanta-niri.

Nopeyako-tziniri antayitzirori kaaripero-tatsiri, kinashi-waeyi-tachari.

Roo kanteencha, eero namaaki-teeri nowajanki-teeri ikaatzi antayitzirori kaari-perori,

Ari nothonkaeri nowajankitaa-wenteeri iyaari-peronka ipaapate-teetari-paeni,

Itominteetari-paeni, itomi-paeni icharini-teetari-paeni, eejatzi iwaejatzite-paeni, maawoeni.

¹⁹ Tema maperori pineshironka-tantzi eeroka, pipeyako-teeniri iyaari-peronka irika. Tema rootaki pantakiri pamantaariri irikapaeni Apitantoniki roojatzi jaka ijeekapaakika.”

²⁰ Ikantanaki Tajorentsi: “Kameethataki. Tema nomatakiro pikowakiri, aritaki naripero-teeri.

²¹ Roo kanteencha, tema omapero-tatyaa nañii naaka, omapero-tatyaa eejatzi nopamankantawo noshintsinka maawoeni kepatsi.

²² Tema eero itzimae apaani ikaatzi ñaayita-kirori noshintsinka, ikaatzi ñaayita-kirori Apitantoniki kaari iñaapiin-teetzi, okaatzi nantayi-takiri eejatzi ochempi-mashiki. Tema ikaatzi apiipiin-takirori rajarii-matana ochempi-mashiki, kaari kowatsini ikemijan-teero nokanta-witariri,†

²³ eero iñaayiteero kepatsi nokashiya-kaakiriri paerani iwaejatzite. Tema ikaatzi ajariima-waetakinari eero itzimae apaani ñaayiteeroni.

²⁴ Riima nonampiri Caleb riitaki ñaahaeroni. Tema riitaki kenkishirya-haenchari kameetha, rawentaa-pero-takina. Rootaki noshine-tantyaariri rirori rareeteeyaa kepatsiki raminakitziri ketziroeni. Ari inampitee-yaawo maawoeni icharini-teeyaari rirori.

---

† 14:22 apiipii-takirori = rapiitakiro okaatzi 10

²⁵ Roo kanteencha, nokoyi pipiyanaki okiteje-taneerika pikinaneero ochempi-mashiki piyaatiro Inkaariki Kityonkaariki. Tema janta taapiki, ari inampitawori Otenkanaaweni-jatzi eejatzi Owinteni-jatzi.”

²⁶ Eekiro iñaawae-tatzii Tajorentsi iñaanatziri Moisés eejatzi Aarón, ikantziri:

²⁷ “¿Eekeroma namawetatyeero ikijima-waetanari irikapaeni kaari-peroyi-tatsiri Israel-paeni? Tema nokemakiri ikijima-waetakina.

²⁸ Piyaate pikamanteri pisheninka-paeni, pikantiri: ‘Iroka iñaani Tajorentsi, ikantzi: “Omapero-tatyaa, ari nokanta-kaakyaawo awijimotimi okaatzi nokemakimiri pikantee-yakirini pikami.‡

²⁹ Ithonkyaa ikami ochempi-mashiki maawoeni antariteen-tsiri kaateen-tsiri 20 rojarentsite, ikaatzi jankina-takoteen-chari, ikaatzi kijima-waetakinari eejatzi. Ari romaryaa-chonchoetee ochempiki ikamayitakirika.

³⁰ Riima Caleb itomi Jefone. Eejatzi Josué itomi Nun, riitaki ñaayiteeroni inampitee-yaawo janta. Rooma maawoeni eerokapaeni, tekatsi apaani areetachani kepatsiki nokashiya-kaawi-takimiri pinampi-teeyaawomi.

³¹ Riima pitomi-paeni poshiya-kaanta-witakari ari inoshika-yitakiri owayiri-paeni, riitaki nareeta-kaayi-teeyaari kepatsiki pimanin-takiri eerokapaeni.

---

‡ 14:28 Omapero-tatyaa = Tema omapero-tatyaa nojeeki naaka jaka, ari okimitari eejatzi, omapero-tatyaa nokaman-temiri nimaeka.

32 Tema ari pomaryaa-chonchoetee eerokapaeni ochempi-mashiki pikamayitee-rika.

33 Tema okaatzi 40 ojarentsi ikina-kina-waeyitee pitomi-paeni janta ochempi-mashiki, raminakowen-teeri ipira-paeni. Riitaki atsipetee-yaawoni okaatzi pipiyatha-waetaka eerokapaeni, roojatzi pithonkan-takyaari pikami eerokapaeni jaka ochempi-mashiki.

34 Tema 40 kitejeri okaatzi paminan-takitawori kepatsi, ari okaate eejatzi 40 ojarentsi patsipeyitee-yaawo okantakaawo pikaaripero-waetaki: apaani ojarentsi okimitakawo apaani kitejeri. Ari piyoteenari jempe nokanta nowajankitaantzi naaka.”

35 Tema Naaka Tajorentsi, ñaawaetatsi. Aritaki nokanteeriri maawoeni kaari-peroripaeni ikaatzi aapatziya-wakahaen-chari ikijima-waetana. Tema jaka ochempi-mashiki ithonkaeyaa, ari ikamayi-teeri maawoeni.’ ”

36 Tema iroka awijimo-takiriri ikaatzi rotyaan-takiri Moisés raminakitiro jempe okantawaeta kepatsi, ipiyayitaaha rirori ramaero kaari-perori ñaantsi, rootaki opoñaan-tanakari Israel-paeni ikijima-waetanakiri Moisés, imaninta-nakiro kepatsi, tee ikoyi riyaateero janta.

37 Rootaki rowamaan-takariri Tajorentsi irika-paeni omatanakiri mantsiyarentsi, okantakaan-tziro rowanaashitakawo ikenkitha-takota-paero kepatsi jempe okanta iñaakitziro.

38 Riima Josué itomi Nun eejatzi Caleb itomi Jefone, tee ikamaeyini rirori. Apatziro ikamaeyakini itsipa ikaatzi riyaataki raminiro jempe okantawaeta kepatsi.

³⁹ Ikamantakiri Moisés maawoeni Israel-paeni okaatzi awijeen-tsiri. Tema antawo rowashire-teeya-nakani maawoeni Israel-paeni.

⁴⁰ Okanta okiteje-tamane, itonkae-yanakini ochempiki, ikanteeyini: “Nantakiro kaari-perori, nokoyi niyaateeyini tonkaariki ikashiya-kaakaeri Tajorentsi.”

⁴¹ Ikantzi Moisés: “¿litaka pipiya-thatantyaawori ikantakaantani Tajorentsi? Tema eero okameethatzi oetarika panta-wityaari.

⁴² Eero piyaatzi, tema tee itsipateemi Tajorentsi. Paamawentyaa imatawakimi-kari powayiri-minthatani.

⁴³ Ari pitonkiyo-takyaari janta Otenkanaaweni-jatzi eejatzi Owinteni-jatzi, ithonkimi-kari rowayiri-timi. Tema eero itsipatzimi Tajorentsi janta, okantakaantziro pipiyatha-takari eerokapaeni.”

⁴⁴ Teemaeta ikemi irikapaeni, ikoyi itonkaero ochempi. Riima Moisés eejatzi itajorentsi-mokote Tajorentsi, roojatzi ijeekaki jempe ipanko-thaante-teeyakani.

⁴⁵ Ari roerinkae-yakani Otenkanaaweni-jatzi eejatzi Owinteni-jatzi nampiyi-tawori tonkaariki, tema osheki ikentapaaki, romishiyakiri itsipapaeni. Ipatzima-tanakiri roojatzi janta Oshire-shaariniki.

21

⁴ Ikanta rawijee-yakini Israel-paeni ipoñaanaawo Ochempii-toniki ikinaneero Inkaariki Kityonkaariki. Itapota-naakyaawo eero ikinantanaa iipatsiteki Kiraani-jatzi. Ikanta

niyanki-thaki awotsi, ari okantzi-moneen-tapaakari Israel-paeni.

⁵ Ari retanaawo itheenki-mataneeri Tajorentsi eejatzi Moisés. Ikanteeyini: “¿lita pamanta-waetanari nojeekawita Apitantoniki? ¿Rooma pamantanari powamayina ochempi-mashiki? Tekatsi nomiriteeri eejatzi nowaeyaari. ¡Neshitapaakiro okaatzi nowapiin-takari!”*

⁶ Ari rotyaantaki Tajorentsi osheki kepiyari maanki, ratsika-paakiri. Tema osheki Israel-paeni kamaentsiri.

⁷ Riyaatee-yakini ijeekira Moisés, ikantapaakiri: “¡Moisés! Nokaaripero-tzimotakiri Tajorentsi, okantakaawo notheenki-mawae-takiri eejatzi nokimitakimi eeroka. Pikanteeri ipeyeeri maanki, tee nokoyi noñeeri.” Ari ramanako-taari Moisés maawoeni isheninka-paeni.

⁸ Ari ikantzi Tajorentsi: “Powetsiki roshiya-kaawo kepiyari maanki, powatzika-kotiri jenoki. Aririka ratsikanti maanki, raminiri roshiya-kaawo rowatzika-koetakirira, aritaki rawijakotee.”

⁹ Raaki Moisés eshiro kiterita-tsiri rowetsikaki roshiya-kaawo maanki, rowatzika-kotakiri. Ikanta ratsikayitziri maanki, ramineero owatzika-kotakaha roshiya-kaawo, awijakotanee.†

¹⁰ Ikanta rawijee-yakini Israel-paeni, ipanko-thaante-teeya-paani Mashinchaariniki.

²¹ Okanta paata rotyaantaki Israel-paeni jatatsini iñiiri iwinkatharite Ochempi-weni-jatzi,

---

* 21:5 nowapiin-takari = pan † 21:9 eshiro kiterita-tsiri = bronze

iitachari Sehón, ikantiri:

²² “¡Pinkatharí! Ari piñaayi-tawakina nokinee-yapaakini pipatsiteki. Tee roo nopokashiti piwankiri-paeni, pichochokite-paeni, eero nomiriyitziro eejatzi pikeekanatakotzirowa pinijaate-paeni. Apatziro nopampi-thatakiro ojaawokitakira awotsi, roojatzi nawijan-tanakyaari jempe iweyaa piipatsite.”

²³ Teemaeta ikoyi pinkathari Sehón ikinimoteri Israel-paeni iipatsiteki. Ipiyota-nakiri rowayirite, jataki rowayiri-tawakyaari Israel-paeni ochempimashiki. Itonkiyo-takari Aatzikaetoniki, ari rowayiri-teetakari Israel-paeni.

²⁴ Ikanta ipiyawen-tanaka Israel-paeni, ithonka-nakiri ithatyaanakiri rowayirite Sehón. Rayitakiri maawoeni jempe iweyaayita iipatsite. Opoñaanakawo Kameñaariniki roojatzi Jakochaawoniki. Areetakawo iweyaa-thapita iipatsiteki ñaaperoripaeni Pityaankaarini-jatzi.

²⁵ Ari okanta raanta-kawori Israel-paeni maawoeni inampipaeniki Ochempi-weni-jatzi. Inampitakawo otzinkami inampipaeniki iiteetziri Kaaweni, tema ithonkakiro inampiyi-tantakawo oryaani-paeni nampitsi jeekatsiri janta.

22

Rotyaantaki Balac kaemerini Balaam

¹ Awijeeya-nakini Israel-paeni, ipanko-thaante-teeya-paani owinteni-pathatzi iipatsiteki Athataa-weni-jatzi, othapyaaki Pareenkathapyaariki, imonteta-paakawo Kashiryaari.

² Tema iñaaikiro Balac, itomi Zipor, jempe ikanta Israel-paeni ithonkan-takariri Ochempi-weni-jatzi.

³ Antawo ithaawanaki Athataa-weni-jatzi ithaawantari Israel-paeni, tema owanaa ishenitaki Israel-paeni.

⁴ Ari ikenkitha-waetakaa-nakiri Athataa-weni-jatzi rantariperoti-paeni Kosheka-weni-jatzi, ikantziri: “Ari ithonki-takaero aepatsite irika atziri-paeni, roshiyaari waaka ithonkiro rowawo katawoshi.” Tema irika Balac itomi Zipor, riitaki iwinkatharite Athataa-weni-jatzi.*

⁵ Rotyaantaki jatatsini iñiiri Balaam itomi Beor, nampitawori Ñaawyaweniki Antawaathaapyaaniki iipatsiteki Sheninkaweni, ikanteri: “Ikyaaiki anampiki atziri-paeni shitowaa-tsiri Apitantoniki, tema ithonka ipeyapaakiro aepatsite, imonteta-paakawo nonampi ipanko-thaante-yitapaaka.

⁶ Pipokanaki intsipaete, pitakijiri irika-paeni atziri, omapero-tatziiri otzimi ishintsinka, rawijakina naaka-paeni. Okanta-shitzi-maetya nomishitowayiri naaka noepatsiteki, aririka nowayiri-takyaari. Roo kanteencha, niyotzi naaka ikaatzi pitajonka-wentziri eeroka, aritaki omatakyaa. Riima ikaatzi pitakija-yitziri eeroka, aritaki omatakyaa.”

⁷ Jatanaki antaripero-paeni Athataa-weni-jatzi, eejatzi antaripero-paeni Kosheka-weni-jatzi raayitanaki ipinateriri ñaawyaatan-taniri. Areetee-yakani ijeekira Balaam, ikamanta-

---

* 22:4 waaka = buey

paakiri ikantawa-kiriri Balac.

⁸ Ari ikantzi Balaam: “¡Ari! Inkaamani nokantimi oetarika ikantinari Tajorentsi. Ari pimaanaki.” Ari imahaeya-paakini inampina-paeni Athataa-weni-jatzi ipankoki Balaam.

⁹ Ari roñaahakari Tajorentsi irika Balaam, rojampi-takiri, ikantziri: “¿Litaka pitsipa-yitakari pipankoki?”

¹⁰ Rakanaki Balaam, ikantzi: “Rotyaantanewopaeni Balac itomi Zipor, iwinkatharite Athataa-weni-jatzi, ipokatzii, ikantana:

¹¹ ‘Irika-paeni atziriite shitowaa-tsiri Apitantoniki ikyaaki anampiki ithonka ipamankapaakiro aepatsiteki. Pipokanaki intsi-paete, pitakijiri irika-paeni. Okantashitzimaetya nomishitowayiri naaka noepatsiteki, aririka nowayiri-tyaari.’ ”

¹² Ari ikantzi Tajorentsi: “¡Balaam! Eero poy-aatziri pokaentsiri. Eero piyaka-waetziri irika-paeni, notajonka-wentani naaka irika-paeni.”

¹³ Okanta okiteeje-taneera ikantakiri Balaam inampina-paeni Balac: “¡Ayompari! Pipiyi pinampiki, tee ikoyi Tajorentsi noyaata-nakimi.”

¹⁴ Ari ipiyanaawo inampina-paeni Athataa-weni-jatzi inampiki jempe ijeeki Balac, ikantapaeri: “¡Pinkathari! Tee ikoyi royaatina Balaam.”

¹⁵ Rapiitakiro Balac rotyaantzi itsipa inampina-paeni, osheki ikaatee-yakini, maperori riroperotzi irikapaeni.

¹⁶ Riyaatee-yanakini iñeeri Balaam, ikantapaakiri: “¡Ayompari! Pikemiro iñaani

nowinkatharite Balac itomi Zipor, ikantzimi: ‘Nokoyi pipoki piñiina.

¹⁷ Aritaki nopinatakimi osheki, ari nantakimiro okaatzi pikantinari. Pipoki nimaeka, pitakijiri irika atziri-paeni.’ ”

¹⁸ Rakanakiri Balaam rotyaantani-paeni Balac, ikantziri: “Okantawityaa ipinawomi Balac iwinkathari-pankote jempe ijaakaha koriki, eejatzi ooro, eero nopiyathatari Tajorentsi, eero nawijakaero nantiro ikowakaanari, tee okameethatzi eepichokiini nawijakaero.

¹⁹ Roo kanteencha, ari pimaanaki eeroka, noñaawakiro oetarika ikanteenari tsireniriki Tajorentsi.”

²⁰ Okanta tsireniriki, roñaahaari Tajorentsi irika Balaam, ikantakiri: “Tema eeroka ipokashi-teeyini irika-paeni atziri raanakimi, poyaatanakiri. Roo kanteencha otzimatyee pantiro okaatzi nokantimiri naaka.”

²¹ Okanta ikakita-manee Balaam, rowankitanakiniri jeeka-mentotsi ikyaakoetari. Royaatanakiri inampina-paeni Athataa-weni-jatzi.†

²² Roo kanteencha antawo ikijanaka Tajorentsi riyaaanaki Balaam. Royaawen-takari awotsiki Ronampiri Tajorentsi ipiyata-wakyaari. Pokaki rirori Balaam kyaakota-kari ipira, itsipatakari apite romperatani.

²³ Iñaapaakiri ikyaakoetari Ronampiri Tajorentsi, ikatziyaka awotsiki roteeyakiro iyot-siroshithakite, tempaawi-tanaka ikyaakoetari. Ipajata-nakiri Balaam ikyaakoetari ikoyi opampithatiro awotsi.

† 22:21 ikyaakoetari, ipira = asna

24 Rapiitakiro Ronampiri Tajorentsi rotzika-wakiri jempe okaamanchakitzi awotsiki, jempe itanto-teetziro apitekiro onampi-naki. Rootaki awotsi jatachari pankirentsi-mashiki imiriteet-ziri.

25 Ari iñaapaeri eejatzi ikyaakoetari Ronampiri Tajorentsi, otzitanaka tantotsiki, anawyaa-kotakiri iporiki Balaam. Ari rapiita-nakiro ipajatziri ikyaakoetari.

26 Eekiro ishirinkaneen-tanakityaa Ronampiri Tajorentsi okaamanchaki-perotzira awotsi, tekatsi ikini itempae ikyaakoetari, tee imatya ikini rampateki eejatzi rakoperoki.

27 Ikanta iñaapaeri ikyaakoetari Ronampiri Tajorentsi, maryaanaka jaawiki. Antawo ikijanaka Balaam, ipajatan-tanakari inchakii.

28 Ikantakaakawo Tajorentsi, ñaawaetanaki ikyaakoetari, okantanakiri Balaam: “¿Jempema nokantzimika naaka pipajawae-tantanari, tema mawa paziitakiro pipajatakina?”

29 Rakanakiro Balaam ipira, ikantziro: “Roo nopajatan-tzimiri pitheenkakina. Ari otzimimi nojataa-mento, nojataa-kimimi.”

30 Ari okantzi ikyaakoetari: “¿Tema naaka pipira pikyaakaa-piintari? ¿Arima nokanta-piintzimi pikyaakotana?” Ikantzi Balaam: “Tee.”

31 Ikantakaakawo Tajorentsi iñiiri Balaam ikatziyaka Ronampiri tajorentsi awotsiki roteeyakiro iyotsiro-shithakite. Ari rotziwerowanaka Balaam, roeyootanaka jaawiki ipinkatha-tanakiri.

32 Rojampi-tanakiri Ronampiri Tajorentsi, ikantziri: “¡Balaam! ¿Iitaka pipajawae-tantawori

pipira, tema mawa papiitakiro pipajawae-tziro? Tema naaka pokaentsi nopiyatimi, tema kaari-perori pikantzi-motakina noñaakimi.

³³ Rootaki pipira ñaapaakina, mawa apiitakiro otempaa-pithatana. Eeromi otempaemi, nowamaa-kimimi eeroka, rooma roori eero nowamaero.”

³⁴ Ari rakanakiri Balaam Ronampiri Tajorentsi, ikantziri: “¡Nokaaripero-tzimotakimi! Tee niyotzi eerokataki otzikanari awotsiki. Roo kanteencha, kaari-pero-rika okantzi-motakimi nantziri, nimaeka nopiyanee.”

³⁵ Ikantzi Ronampiri Tajorentsi: “¡Balaam! Poyaata-nakiri rotyaan-teetani-paeni. Roo kanteencha okaatzi nokanta-yitimiri naaka, rootaki piñaawaeteri eeroka.” Rootaki royaatan-tanakariri Balaam inampina-paeni Balac.

³⁶ Ikanta ikemaki Balac pokaki Balaam, jatanaki itonkiyo-tawakyaari otzinkamiki inampi Athataa-weni-jatzi, jeekatsiri Kameñaarithapyaaki, jempe iweyaa-thapita iipatsite.

³⁷ Ikantawakiri: “¡Balaam! Notyaantaki chapinki kaemimini. ¿Itaka kaari pipokanta piñiina? ¿Poshiya-kaatzi eero noemoshirenkawentzimi?

³⁸ Rakanaki Balaam, ikantzi: “¡Pikemi niyompari! Aritaki pokakina noñiimi. Roo kanteencha tee otzimimotana noshintsinka noñaawae-tantyaawori okaatzi nokoyiri naaka. Apatziro noñaawaetiro okaatzi ikoyiri Tajorentsi.”

³⁹ Ikanta Balaam itsipatakari Balac jateeyakini Jaawokiweniki.

⁴⁰ Ari rowamaa-kaantapaaki Balac ipireetari-paeni. Rotyaantaki rahaeta-nakiniri Balaam ee-

jatzi inampina-paeni.‡

⁴¹ Okanta okiteeje-tamanee, raanakiri Balac iyeemakaantani Balaam janta Inkañaaweriitoniki. Ari raminako-takiro okoñaataki ipanko-thaante-teeyakani Israel-paeni.

23

¹ Ari ikantanaki Balaam: “Powetsikina jaka 7 taapokimentotsi. Powamayina 7 ewonkiri waaka eejatzi 7 itsipa ipireetari.”*

² Imatakiro Balac okaatzi ikantakiriri Balaam. Ari itsipatakari Balac irika Balaam itakiri apaani ewonkiri waaka, eejatzi apaani ipireetari okaatakira 7 taapokimentotsi.

³ Ikantzi Balaam: “¡Pinkatharí! Ari pijeekawentawakiri pitaani. Niyaatawakiita naaka, okanta-shimaetya itonkiyo-tena Tajorentsi. Ari-taki nokaman-takimi eeroka okaatzi ikantinari.” Jatanaki Balaam ikinakiro okaanki-chempi-takira tonkaari.

⁴ Ikanta itonkiyo-takari Tajorentsi irika Balaam, ari ikantzi Balaam: “Nokantaki rowetsikaeti 7 taapokimentotsi, notaaki apaani waaka eejatzi apaani ipireetari okaatakira 7 taapokimentotsi.”

⁵ Ari ikantakaakawo Tajorentsi riyotiro Balaam iñaawaeteri, ikantakiri: “Pipiyi ijeekakira Balac, pikamantiri okaatzi nokanta-kimiri naaka.”

⁶ Ari ipiyaari Balaam iñaapaeri Balac ijeekawentziri itaani, itsipayi-takari inampina-paeni Athataa-weni-jatzi.

---

‡ 22:40 ipireetari-paeni = waakapaeni, owisha-paeni
waaka = becerro, ipireetari = carnero

* 23:1

⁷ Ari iñaawae-tanakiro Balaam riyotahae-takiriri ñaantsi, ikantanaki:

Noponaakawo Tonkaeroniki ramakina Balac,
Nokinapaakiro ochempi-mashiki jempe
ishitowa-piintzi ooryaa, ikaemakaan-
takina Iwinkatharite Athataa-weni-jatzi,
ikantakina:

“¡Pipoki, pitakijiri Israel-paeni!

¡Pipoki, piyakateri icharini-paeni Jacob!”

⁸ ¿litaka notakijan-tyaariri naaka kaari ikoyi
Tajorentsi itakijeeteri?

¿litaka niyakatan-tyaariri naaka kaarira riyakatzi
rirori Tajorentsi?

¹⁹ Tema irika Tajorentsi, tee roshiyari atziri-paeni
itheeyan-tyaari,

Tee rinashitawo okaatzi ikenkishire-takari.
Aririka ikanti: “Iroka nantiri.” Aritaki rantakiro.
Imonkaa-tziro maawoeni ikashiya-kaantziri.

²⁰ Ikantee-takina naaka notajonka-wentanti.

Tema imatakiro Tajorentsi itajonka-wentantaki
rirori, eero nomateero naaka noepiya-
ñaani-teeri.

²¹ Tee iñeeteero iyaari-peronka icharini-paeni Ja-
cob,

Tee riñeeteero eejatzi ikowaenka-takowaetzi
isheninka Israel-paeni.

Tema ashi royiro itsipata-piintakari Itajorentsite.
Riitaki rajahaa-piintakari iwinkathari-tetaari.

²² Tema irika Tajorentsi, amaeriri ijeekawitaka
paerani Apitantoniki,

Otzimimo-tziri ishintsinka oshiyaawomi
ishintsinka katsi-mari-paeni piratsi.†

† 23:22 katsi-mari-paeni = búfalo

23 Tekatsi oetzimotyaari icharini-paeni Jacob tak-
ijaantsi,

Tekatsi oetzimotyaari Israel-paeni yakataantsi.

Nimaeka akantiri Israel-paeni:

¡Osheki rantzimota-kimiri Tajorentsi kaari
iñaapiin-teetzi!

24 Roshiyakari kashekari irikapaeni,

Ikatziya rajaryaanta.

Eero romorenka roojatzi ratsikan-takyaariri rat-
sikanewo.

Riranakiro riraa rowamaani-paeni.

25 Ari ikantanaki Balac: “¡Balaam! Teera pin-
intatyee piyakateri, eero pitajonka-wenteeri ee-
jatzi.”

26 Ikantzi Balaam: “¡Balac! Tema nokantzi-
takimi ketziroeni: ‘Okaatzi ikantinari Tajorentsi,
rootaki nantiri.’ ”

25

Ijeekaki Israel-paeni Pahaankaetoniki

1 Ari ijeekae-yapaakini Israel-paeni janta In-
chatoniki. Imayempi-waeyi-takiro Athataa-weni-
jato.

2 Okaemakiri Israel-paeni itsipatyaawo
otayiniri atsipeta-kaani tajorentsi-niro-paeni.
Rakiyota-piintakiro Israel-paeni. Ipinkatha-
waetakiri otajorentsi-nirote-paeni.

3 Ari okantakari rawentaan-takariri Israel-
paeni tajorentsi-niro Inkañaaweri janta
Pahaankaetoniki. Rootaki ikijanta-nakariri
Tajorentsi irika Israel-paeni.

4 Ari iñaanateeriri Tajorentsi irika Moisés,
ikanteeri: “¡Moisés! Pipiyoteri maawoeni

reewarite Israel-paeni, pishirika-kentsi-yiteri okiteejita-manee, inteenaryaantee-yaari nomashirenka maawoeni Israel-paeni.”

⁵ Ipoñaa ikaemakiri Moisés itsipapaeni reewarite Israel-paeni, ikantakiri: “Powamayiri asheninka-paeni ikaatzi aapatziya-kariri tajorentsi-niro Inkañaaweri jeekatsiri Pahaankaetoniki.”

⁶ Ikanta apaani isheninka Israel-paeni ramaki Kosheka-weni-jato jempe ipiyotee-yakani isheninka-paeni, iñaawakiri Moisés, eejatzi maawoeni Israel-paeni ijeekaeyini riraako-waeteeyani rirori-paeni opatzimooki Tajorentsi-thaante.

⁷ Ikanta iñaawakiri rirori Finees itomi Eleazar icharini Ompera-tajorentsi-taarewo Aarón, ishitowa-shi-tanakiri ipiyotee-yakanira isheninka, raanakiro iyotsiro-shitha-kiti.

⁸ Riyaata-shitakiri irika isheninka jempe ipanko-thaante-yitaka isheninka-paeni, rojataakiri imotziki apitekiro, shirampari eejatzi tsinani. Aripaete okaatapaaki mantsiyarentsi owamaayi-takiriri Israel-paeni.

⁹ Tema osheki-pero Israel-paeni owamaakiri mantsiyarentsi.*

31

Ikijawentaa Israel-paeni

¹ Ari iñaanateeri Tajorentsi irika Moisés, ikan-teeri:

---

* 25:9 osheki-pero = 24,000

² “Paanakiri maawoeni Israel-paeni ikijawenteeyaa, riyaati rowayiri-teeyaari Kosheka-weni-jatzi. Aririka pimatakiro, aripaete pitsipa-shire-yitee-yaari piwaejatzite-paeni.”

³ Ikaemakiri Moisés maawoeni isheninka-paeni, ikantakiri: “Powetsika-yiteeyaa eerokapaeni, piyaati pikijawenteeyaa powayirityaari Kosheka-weni-jatzi, tema rootaki ikowakiri Tajorentsi.”

⁷ Imatakiro rowayiritari Kosheka-weni-jatzi, ithonkakiri rowamaakiri maawoeni, imatakiro okaatzi ikantakiriri Tajorentsi irika Moisés.

⁸ Ari ikaatzi rowamaa-nakiri iwinkatharite-paeni Kosheka-weni-jatzi. Irika iitawiteeyani: Evi, Requém, Zur, Hur, Reba. Ikaatzi 5 pinkathari rowamaakiri. Imatzitanakari Balaam itomi Beor rowamaan-tanakari iyotsiro-shitha-kite.

⁹ Ithonka-nakiro Israel-paeni inoshikanakiro tsinani-paeni Kosheka-weni-jato, rayitanakiri reenchee-rikiti. Eejatzi ipira-paeni, iwaakatipaeni, maawoeni rashaahawo-paeni.

¹⁵ Ari ikantawaeri Moisés isheninka-paeni: “¡Nosheninká! Iitaka kaari powamaantawo irokapaeni tsinani?”

¹⁶ Rooyitaki ikaminaani Balaam kantakaantakirori ikaaripero-tzimotan-takariri asheninka-paeni Tajorentsi janta Pahaankaetoniki. Rootaki rowajankitaan-takariri Tajorentsi asheninka-paeni ikamanta-yitakari.”

**Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur
del Perú**
**The Holy Bible in the South Ucayali Ashéninka language
of Peru**

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka Ucayali del Sur (Ashéninka, South Ucayali)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

db14e188-438b-52a5-9541-56657c3fc3d9